

QP CODE: 123003

Reg. No.

First Professional BAMS Degree Regular/Supplementary Examinations

May 2022

Sanskrit

(2016 Scheme)

Time: 3 Hours

Total marks:100

- Answer all questions to the point neatly and legibly • Do not leave any blank pages between answers • Indicate the question number correctly for the answer in the margin space
- Answer all parts of a single question together • Leave sufficient space between answers

व्याख्यातः

(2x10=20)

1. सोदाहरणं सूत्राणि व्याख्यात :

- अणुदित्सवर्णस्य चाप्रत्ययः । • सुप्तिङन्तं पदम् । • साधकतमं करणम् । • षष्ठी शेषे ।

2. श्लोकानां पदच्छेद - पदार्थ - अन्वय सारान् लिखत :

- पुण्डरीकेण सदृशं हृदयं स्यादधोमुखम् । • शरीरे क्षीयमाणेऽपि वर्धते द्वाविमौ सदा ।
- जाग्रतस्तद्विकसति स्वपतश्च निमीलति । • स्वभावं प्रकृतिं कृत्वा नखकेशाविति स्थितिः ।
- स्नेहाभ्यक्ते यथा ह्यक्षे चक्रं साधु प्रवर्तते । • वृक्षाद्यथाभिप्रहतात् क्षीरिणः क्षीरिमावहेत् ।
- सन्धयः साधु वर्तन्ते संशिष्टाः श्लेष्मणा तथा । • मांसादेवं क्षतात् क्षिप्रं शोणितं संप्रसिच्यते ।

अधोनिर्देशानुसारं समाधत्त :

(10x5=50)

3. अधोरेखाङ्कितानां विभक्तिसाधुत्वं प्रदर्शयत :

- अश्वात् पतति । • अग्नये स्वाहा । • मातुः स्मरति । • कटे आस्ते ।

4. अधोदत्तानां वाक्यानां अशुद्धिपरिहारं कुरुत :

- वृक्षे पर्णं पतति । • छात्राः विद्यालयं गच्छति । • बालः याचकं धनं ददाति ।
- संस्कृतदिनं श्रावणपूर्णिमे आचरन्ति । • तव नाम कः ?

5. आङ्गलभाषायाम् अथवा मलयालभाषायाम् अनुवदत :

कस्मिंश्चित् नगरे कश्चित् स्वभावकृपणो नाम ब्राह्मणः प्रतिवसति स्म । तस्य भिक्षार्जितैः सत्कुभिः भुक्त्वशेषैः घटः परिपूरितः । तेन च नागदन्तेऽवलम्ब्य तस्याघस्तात्खट्वां निधाय सततमेकदृष्ट्या तमवलोकयति । अथ कदाचिद्रात्रौ सुप्तश्चिन्तयामास यत्परिपूर्णोऽयं घटस्तावत्सत्कुभिर्वर्तते ।

6. संस्कृतभाषायाम् अनुवदत

- You are my best friend
- She is praising the God
- Everybody like Shiva
- He is running
- Cow gives milk

7. विभक्त्यन्तरूपाणि लिखत :

- वारि । • युष्मद् ।

8. टिप्पण्यौ लिखत :

- रोगारोग्यम् । • व्यायामः ।

9. संस्कृतभाषायां उत्तरं लिखत :

- तिस्र एव युगे युगे । के ? • तस्मात् ग्राह्यं सुभाषितम् । कस्मात् ?
- षड् जीवलोकस्य सुखानि कानि ? • सप्तस्नानानि कानि ?

P.T.O

10. व्याख्यात :

- पञ्चस्वेतेषु शौचेषु हृदि शौचं विशिष्यते।
हृदयस्य तु शौचेन स्वर्गं गच्छति मानवः।
- क्वचिद्यर्मः क्वचिन्मैत्री क्वचिद्धर्मः क्वचिद्यशः।
कर्माभ्यासः क्वचिच्चेति चिकित्सा नास्ति निष्फला।।

11. सूचितकथां संगृह्य संस्कृतभाषायां लिखत :

- तन्नरेण न कर्तव्यं नापितेनात्र यत्कृतम्।

12. सन्दर्भमुक्त्वा आशयं विशदयत :

- पुत्र गात्रस्य संस्पर्शश्चन्दनादतिरिच्यते ।
- अवसरतुलिताभिरलं तनुभिः साहसिकपुरुषाणाम्।

उत्तरं लिखत

(10x3=30)

13. सन्धिं /सन्धिविच्छेदं च कुरुत :

- तत् + टीका।
- षट् + नाम्।
- मनस् + ईषा
- वाप्यश्चः।
- रामश्शेते ।
- सन्नच्युतः।

14. विग्रहवाक्यम्/समस्तपदं च लिखत :

- नखैः भिन्नः।
- शङ्गः समीपम् ।
- दुःखं अतीतः ।
- प्रपर्णः।
- सप्तर्षयः ।
- सचक्रम् ।

15. धातुरूपाणि लिखत :

- भवतु ।
- अवन्दत ।

16. प्रयोगं विपरिणमयत :

- रामः ग्रामं गच्छति ।
- पथिकः मार्गं पृच्छति।
- तातेन तनयः सूच्यते।

17. अधोरेखाङ्किते पदे कः प्रत्ययः इति कोष्ठात् समुचितमुत्तरं निधार्य लिखत :

- तत्र च विद्यामठे गत्वा पठन्ति। (क्त्वा, ल्यप्, तुमुन्)
- जनाः चित्रं दृष्ट्वा हसन्ति। (णिच्, क्त्वा, तरप्)
- अहो अस्माकमेकश्चतुर्थो मूढः केवल बुद्धिमान्। (तरप्, तमप्, मतुप्)

18. सन्धिं कुरुत :

- सप्त + एते ।
- धातुः + मांसेषु ।
- सर्व + ऋतुषु ।

19. सन्धिविच्छेदं कुरुत :

- क्षीरस्येव ।
- ताश्च ।
- सर्पिस्तु।

20. विग्रहवाक्यं लिखत ।

- प्रकृति ।
- रक्तधरा ।
- यकृत्प्लीहानौ ।

21. अर्थं लिखत :

- सारः ।
- उवाच ।
- विदुः ।
- शोणितम् ।
- वसा ।
- कोष्ठम् ।

22. अधोरेखाङ्कितानां पदानाम् अन्त-लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि निर्दिशत :

- यथा पयसि सर्पिस्तु गुडश्चेक्षौ रसो यथा।
- कफमेदोविषातानां रात्रौ जागरणं हितम्।
- हृदयं चेतनास्थानमुक्तं सुश्रुत ! देहिनाम्।
